

Αχ, σιδηροδρομίτες... άτιμο κομπιά!...

Και ή Βασίλω, μασσώντας κατάρξε μέσα στά τραϊνανάδι της δόνια, εγγύθε τσαγαμένη, σασιαιμένη, από τά δουμάτια στό μαγερεά, κι' από κεί στό περβολάκι, που ό γεροπατέρας της εφχε φρέμει λίγα κρεμμυδάκια και φρεζουράκια για τί σαλάτα.

Γύρω έρημιά και θεματοσοκάδα. Δ'ακ' τ' άνταρνονό βουνό, που ή πλαγιά του έφτανε ός τό σπατάκια τους, κατέβαινε ψυχρός ό χειμωνιάτικος άγέρας, που έβαινε νύ βογγούν τά πεύκα και μιά σειρά κισσοροσάλευνες. Απτός, σαλιώνοντας, μωκίζανε σά σσημωρία λιπτός, που καθιρόφταν νύ πιάσουν τί οριασιά, νά στήσουνε παγιάνα... Στά τηλεγραφικά σήματα, που κόβανε γραχαές στό μάκρος, εφχανε, λέξ, καθήσαι στρώγγυλες άράφαες, και σά νύ συντροφείαν τίς κατάρξε της Βάσως, σφιδάκιαν και κείνες :

— Σιδηροδρομίτες!... άτιμο κομπιά!...

Κάτω από τά σήματα, σφονότανε διπλή γραμμή οι φράγες του σιδηρόδρομου, που στό θαλάτο φώς της έπαύρας γυμνολοπούσαν, σά γυμνές λεπίδες, άτέλειοτες, πέρ' από τί ρεματάρια, πέρ' από τί γέφρα, άνηφορίζοντας στό θάλασο... Και ήταν κάτω ό γρομεός —τό «Τραγοπήδημα»— τρώσανά μόνια γρομεός, και ή θάλασσα... Όμως αιά δέ φανόνταν από τό σπατάκι του κλειδοόχου, γιατί ήταν τά δέντρα και τά θάμνα που κρύβανε τί θάλασσα και την κατεβασιά της γής.

Σέ κείνη τί μεριά βρισκόταν τώρα ό πατέρας της Βάσως, ό κλειδοόχος της γραμμής και φίλακος. Έστειλε με τό φρανοράκι του—πράσινο από τόνα γυαλί, κόκκινο από τάλλο— άκαρτερόντας τό τελευταίο τραίνο, για νά τό δείξη τό σημείο, όπως κάθε βραδί... Πρώτα, με τό φώς της ήμερας, έπιθερούσε σέ μίκρος πη γραμμή, με τό γυμνασμένο κι' άργητονο μάτι του, όδες τίς επανίδιανες στροφέες, έκοίταξε μιν εινε κινένα κοτρώνη στίς σιδηρόθεργες, ή τίποτ' άλλο. Έστερα, άφογκωροπάτητος, σέρνοντας τά έδδοιμήτα χρόνια του με τό φρανοράκι από νωρίς άνακιμένο, πήγαινε νά καθήσαι στό «Τραγοπήδημα», έπάνω από τό γρομεό, νά κωρτέρη από το τραίνο.

Θορυμασμένος μέσα από μικρό ξύλινο φυλάκιο, σά σαλιγκάκος στό κανάλι του, φοιμάριζε την πια του, κοιτάζοντας από την άνωχτή πορούλα τί θάλασσα, τό άπείλειτο πέλαγος, ότου παγγιδίκανε καθρεφτασμένα μωράδες άστρα, και περιέμενε... Κι' όταν άκούσε από μακριά τό ορθικό γκούλ—γκούλ της μηχανής, που τό φεταν σ' αιά τί του οι φράγες, κι' έσπερα τό σφύριγμα του τραίνου, ό γέρο φίλακος έπαιρνε από χέλιου τό φρανοράκι, έβγαλε από τό κανάλι του, γάδιανε τίς άσπρες μουστάνες του, και σοβαρός, έπίσημος, στεκότανε πλάι στή γραμμή και σήκωνε ψηλά τό φρανοράκι, δείχνοντας τό πράσινο :

— Περσάστε! ή γραμμή εινε λείτερη!...

Έτσι πρώτα χρόνια τώρα, από τόν καιρό που άποστρατεύτηρε έπλοχίας του Μιχανκού ό Νικόλας ό Μπαλοούρας, κι' ό μακαρίτης ό Δούμας, ό σηματορώτης του Διευθυντής τών Σιδηροδρόμου, τότε διώρισε κλειδοόχο και φίλακος. Και μόνον μιά βραδεία, μιά φοβερή βραδεία, έδειξε κόκκινο φώς : τότε που κωσούρηγοι, φυγόδικοι, εφχαν κηήσαι ένα μεγάλο βράχο έπάνω στή σίδερα, νά ξεροχιάσουν τό τραίνο για νά ληπατίρουν πούς επάβιτες. Ω, πώς τί θημάτια τί βραδεία έκείνη ό Νικόλας! Εφχε βάλε δια του τά δυνατά νά βγάλή τό βράχο, νά λειπερώση τί γραμμή, μιά δέν τό κατάφερε. Κι' όταν έφτασε τό τραίνο, ό Νικόλας ιδρωμένος, άγρευμένος, σήκωσε κόκκινο φώς, κι' όπως στή χρόνια του Στραπού, φώναξε :

— Άλιτ, μορέ!... Άλιτ και χαθήκατε!...

Και τό τραίνο σταμάτησε κι' ό κόσμος —όκα βαγόνια γουμάτα επάβιτες— γλίτωσαν από τό χαμό... Έστερ' από ένα μίρα, νάσου και πούθε ένα χαροί από την Άθήνα, από την Έταρία, που εφχε φραδεία—πλαταιά την υπογραφή του Διευθυντή και πούλεγε πώς προηβόταται κλειδοόχος α' τάξεως! Εινε κείνο τό χαροί που τό κωρτάρισε και τό κρέμισε στόν τοίχο του σπατιού, πλάι στή φωτογραφία του που τότε δείχνει ύπα-

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ Δ'ΑΦΗΝ

« ΤΡΑΓΟΠΗΔΗΜΑ »

αίω του που την εγγύρισε κωσοφείρα στο σπατί του λοχαγού του, κι' άγαπήθηκαν, και έζησαν τόσα χρόνια είνυγκωμένα, τά πάτερα εέ κείνο διά τό έρημικό σπατάκι, πλάι στή γραμμή... Όμως νά που ή Μαριώ του πήγε από μεγάλο καξείδι, άφήνοντας του, για παρηγοριάν γρομεοσάν, τί Βασιλική τους, μεγάλη κοπέλλα πιά, τίς παντοφλάες, άξια και δυνατή, νά τον βοηθήσει ό έδες τίς δουλειές, νά του παρωστέη.

Ό γροφυλάκος εδάξασε τό Θεό, που κινέναν έσμοη δέν άφίρα, που άπλώνει τόν ίσκιου του σ' όλους τους άπροσάπειτους. Και τόρα φοιμάριζε την πια του, κοιτάζοντας τί θάλασσα και περιμένοντας τό τελευταίο τραίνο...

— Άχ, σιδηροδρομίτες!... άτιμο κομπιά!...

Και ή Βασίλω δάγκωνε τό δάγκυλό της από τί φούρα. Πίρα πιά δέν εφχε για τόν πελαμένο της έρωτα. Μόνον για τί χαμένη παρθενιά της άνταρξότανε, για τί ντροπή που την εφχε οσεπάσει, και χτυπούσε τό κεφάλι του πύστεψε τά λόγια που Κωσταντή και Ξεγυλάστριζε και του παρωδούθε.

Ήταν ένας κωσοτράινοσ, ένας μηχανοδρόμος. Ήπειρώτης και κείνος. Άρρωμασάστρης. Μιά μερα που τό τραίνο ήταν έμπορο κι' ό, χωρίς επάβιτες, και σάτρηε στό σπατάκι τους απόξω, νά πάρη νερό ή μηχανή του, ό Κωσταντής έπαισε ψηλή κωβένια με τόν τετρα της και γρωστίρταν συντοσάτες.

— Βάσω, φέρε νά κωρσάκιε τά παλλήρακια! Φέρε γλάκο, φέρε ούλο!... φώναξε ό γέρος της γραμμένα, ένθουασπένιος, σάν κάθε φράά που έσμιγε με Ήπειρώτες!

— Καλώσ άνταμωθήρακινα!

Κι' ό κωσοτράινοσ, με τό βοηθό του τό θερμοσάτι και τόν πατέρα της Βασίλωσ πουγγυρισαν τά ποτήρια τους και κωβένιπάζαν για την Έταρία, άφήνοντας τί μηχανή νά φουσίη κωβίνο κωσοσής του δρόμου.

— Ούχοιμε κωβινοτέρηση, ετε κωμιά φράά ό θερμοσάτι, ένας βλογοκωμμένος άντρας, σφουγγίζοντας τά μουστάκια του.

— Άς έχοιμε, άπάντησε αδιάφορα ό κωσοτράινοσ και κούταξε μ' έρωσιάρωο χαμύγελου την κόρη του κλειδοόχου.

Από τότε, κάθε μερα που περνούσε όδηγόντας τά τραίνα ό Κωσταντής, εφισαιε την είνιαπια νά σταματήση απόξω από τό σπατάκι τους, ήταν δέν ήταν άνάγκη. Κι' όλο μαπιές και χαμύγελια.

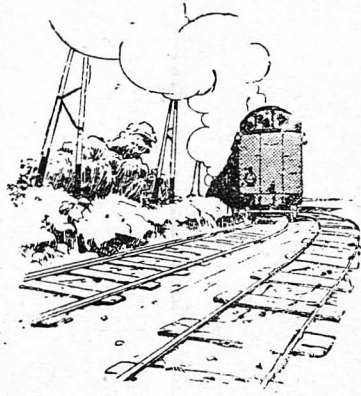
Ό γεροκλειδοόχος τόν προσεχότανε γραφδικιά, ή Βάσω τότε τρατιάριζε, κι' ό Κωσταντής, άφήνοντας τί μηχανή νά άγκωμαξή και τούς επάβιτες μ' άνασποσίνια ετί πρέχει, έλεγε κι' έλεγε, πρώτος την άφροση κοπέλλα με τό μάτα...

Μιά Κυριακή βραδί, ό Κωσταντής καθήριε από τό τραίνο ντυμένος τώρα με τί σπολή που —όχι με τί μπλούζα της δουλειάς— συγγυρισμένος, καθαρός. Έλαμνε τό πρόσωπό του, όπως τά κομπιά της σπολής. Τό κωκετό του πήγαινε τόσο άνοφρα. Ετε πώς εφχε πάρε ένα μίρα άδεια και οχόνταν νά πούς κήνη βίτζα.

— Ό πατέρας μου λειπει... πάει νά κωσάξη τί γραμμή, ετε ή Βασίλω... Μά δέ θ' άργήση.

Δέν τόν έπαισε στό σπατί. Έβγαλε μιά κωρέλλα δέο, κάτω από ένα φουνοτότο δέντρο. Ό Κωσταντής έκάθησε, τάχα κωρτερόντας τό γέρο.

Ή Βάσω έμπανόβγαυε, σά στενωκωρημένη, μιν ξερόντας πώς νά πού φερθή... Γύρω ή έρημιά, ή ήσυχία και πανούπ ή Άνωχτή, με τό κωσοβόλιμα από τά θημάκια, από τ' άργοτραϊνανάφυλλα της

ρηματιάς· κ' ὁ νέος Ἐπιτερωτής με τ' ἀσφαραγερὰ κοιμητὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθισμένη ἀκασία νὰ περμιμένη τάχα τὸ γέρο καὶ ν' ἀνασπενδύρ...

Σὲ μιὰ στιγμή, ὁ Κωσταντῆς σπρώχθηκε ἀπότομα, ἀπερμιέντα, τὴν ἐξύφωση, κ' ἄρχισε νὰ λέη, νὰ λέη, νὰ παρασπονέται πὺς αὐτὸς καίγεται ἀπὸ ἀγάθη, φένηται, δὲ βυσταία ἄλλο, πὺς ἄλλο κείνη ἔχει στὸ νοῦ του, κ' ἄλλα τέτοια... Αὐτὰ εἶνε συνηθισμένα λόγια, μὰ ἡ κοπέλλα τῆσινε γὰ πρῶτη φορά, κ' ἡ καρδιά της φρετιούρε... Τῆς ἔπιασε τὸ χέρι κείνη δὲν τὸ πρῶτῃς, μόνον ἔπε: — Πέσω τοῦ πατέρα μου.

— Θὰ γίνῃ κ' αὐτό... με τὴν ὥρα του. Καὶ τῆς ἐτύλιξε τὴ μέση, καὶ τὴν ἐφίλησε δὺδ καὶ πρεῖς φορές; στὰ μάγουλα, στὰ χεῖλη, ἐαγάθη μου, ὡς ἡ κοπέλλα δὲν ἀνταπάθηκε, γιατί μιὰ γλυκεὰ τρεμοῖα τὴν κυβερνοῦσε σύγκορη...

Σὲ λιγὰ ἤρθε ὁ πατέρας της. Σὰ νὰ παραξενεύτηκε, μὰ δὲν ἔπε τίποτα, μόνον διάταξε τὴν κόρη του νὰ φέρῃ νὰ τρατάρῃ τὸ συμπαιρώτη τους...

Ἡ Βάσω ἔμπανε—ἔβγανε, χαρούμενη τόρα, πεταχτὴ σὰν πουλὶ, καὶ δὲν ἔβαλε μετὸ τοῦ της καὶ. Μόνον σὰν ἐνύχτισε καλὰ καὶ πέρωσε τὸ τελευταῖο τραῖνο, τὸ ἐπαιπικό, κ' ὁ Κωσταντῆς τοὺς ἀποχαρέτρσε κ' ἔβγινε γὰ τὴ χώρα, ἡ Βάσω κοίταξε ὕπερα τὸν πατέρα της, γὰ νὰ διαβάσῃ τὴν ἐντύπωση. Μὲ μισόλογα ἤρπυσε νὰ τόνε ξεραχνίση: τί τοῦτε ὁ Κωσταντῆς; Τὴν ἐγύφωσε μῆτος γυναικα του; Μὰ γρήγορα κατέλαβε πὺς τέτοια κουδέντα δὲν ἔγινε. «Μὲ τὴν ὥρα του, σπείρθηκε ἡ Βάσω...

Ἄπὸ τότε ὁ Κωσταντῆς ἤρθε πολλές φορές στὸ ἐρημικὸ σπιτάκι τῆς βουνοπλαγιάς· καὶ πολλές φορές βόηξε τὴν κοπέλλα μονάχη, νὰ τὸν περμιένη, με τὰ κενρὰ καρδιοχτύπια τῆς πρῶτης ἀγάθης.

Ὅμως γ' αὐτὸν ἔρωτας δὲν ἦταν. Ἦταν ἓνα κενρὶστο, μὰ λαμαργία γὰ τὴ φρέσκια ροδοαἰγούλη σάρκα τῆς ἀρραγῆς, ποῦ ἓνα βραδάκι δὲν μπόρεσε πὰ νὰ κοιμηταῖ τὸν ἑαυτοῦ της καὶ τοῦ παρσάδῃτης... Σὲ πρεῖς μῆνες, σὲ πέντε, ἡ λαμαργία χόρτασε.

— Κωσταντῆ μου, λέστο τοῦ πατέρα, ἔβλαγε ἡ Βάσω.

— Θὰ γίνῃ κ' αὐτό... με τὸν καρὸ του, ἀναιτούσε ἀδιάρφωρα κείνος...

Μὰ ὁ καρὸς περνοῦσε καὶ λόγος δὲ γινότανε... Ὑστερα ὁ Κωσταντῆς ἄρχισε νὰ στέρῃ. Ἀράωπε τις ἐπισκέψεις του, ἔπειτα τις ἔσωνε ἄλλοτελα. Κ' ὄχι μόνον δὲν ἐβύρσισε πὰ πρόφραση νὰ σταματῇ τὸ τραῖνο μερσά στὸ σπίτι της, μὰ καὶ φορτσάριε τὰ κλειδιά τῆς μηχανῆς, καὶ πὸ τραῖνο προστερνοῦσε σὰν ἀσπαρτῆ, χανόνανε μαῖωρο στὸ φόντο, δῶδε ἡ κείθε ἀπὸ τὸ γερῖο καὶ τὸ «Τραγοπῆθιμα».

Καὶ ἡ προδομένη κοπέλλα, ποῦ τὸν ἀφαρτρῶσε ὡρες στὴν πόρτα, δὲν βόητανε ἔπει οὔτε τὸν ἴσω τοῦ Κωσταντῆ καλὰ—καλὰ νὰ ξεχωρίρη, μόνον ἀγχιωνε τὰ χεῖλη τῆς γὰ νὰ μὴν κλάρη.

Τέλος, μιὰ μέρα ποῦ περῖοσινε ὁ πόνος στὴν καρδ' της, ἡ Βασίλω πήγε ἀπὸ χώρα, κόνεψε στὸ σπίτι μιὰς θειάς της καὶ βάλθηκε νὰ ρωτῇ δῶ καὶ κεῖ. Ἐπει ἔμαθε τὴ φοβερὴ ἀλήθεια: «Ὁ Κωσταντῆς ἀρρεθωνιάσθηκε, τῆς ἔπε ἓνας συμπατριώτης τους. Σέρει κείνον τὸ Γιάννη τὸ Βαρδάνη, ποῦ τὸν ἔχει μακρὸ του θερμαστῆ, στὴ μηχανῆ; Ἐ, τὸ κοκὸ μὴν ἀδερφῆ του ἀρρεθωνιάσθηκε με τὴ Βγενονία. Ἄ, διαορῆ κοπέλλα. Ἐπε δὺο μῆνες τόρα ποῦ μπανοβγαίνει στὸ σπίτι τους. Καί... λένε πὺς παίρνει γερὴ προκία».

Ἡ Βάσω δὲν ἔπε τίποτα, μὰ πήγε καὶ βόηξε τὸν Κωσταντῆ, λιγὰ πὸ πέρα, ἀπὸ μεγάλῳ Σταθιῳ. Τὸν κενρῆσε ὡς ποῦ ἔβρωσε μετὸ τοῦ τραῖνο: «—Ἐπει μακρομῆτος! ποῦ φώναξε, μετὸ κενρῆσες!» Κ' ἦταν ἔτοιμη νὰ βάλῃ τὰ κλειδιά, ὡς σὰν ἔπε τὸ Βαρδάνη νὰ χαμογελάει κοροιδευτικὰ καὶ τὸν Κωσταντῆ ν' ἀνιῆ ἀδιάρφωρα τὸ παγῆρο του, πὸ παρῆπὸ τοῦ ἄλλαξε σὲ θυμὸ: «—Φτοῦ σου, ἄιμα! τοῦ φώναξε δυνατὰ νὰ τ'

ἀκούσιν δλο. Ἄπὸ τὸ Θεὸ νὰν ἄδερῃ!» Κείνη τὴ στιγμή ἔσημανε τὸ κενρὸν τοῦ Σταθιῳ, κ' ὁ Κωσταντῆς βυσταῖε νὰ βάλῃ μερὸς τὴ μηχανῆ. Τὸ τραῖνο ξεκίνησε, ξεναγῆρε τὸ δρόμο του σφρηγόντας, καὶ τὸ τραβηχτὸ σφρηγιάμ του τρύπησε σὰ λῆξος τὴν καρδιά τῆς Βασίλωσ...

Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ Βασίλω ἔβγινε ἀπὸ τὴ χώρα. Ξεναγῆσε σπῆτι της, γλομῆ σὰν τὸ θεῖο. Ὁ πατέρας της, ἀγάθς ἀνθρώπος, δὲν ἱσμηλάστανε τίποτα, κ' ἔπει ἡ Βασίλω ἔβανε τὸ κενρῆρο τῆς μερσά του, ντρπτότανε νὰ ποῦ μολογῆση τὴ σφραγῆ της.

Μὰ σὰν ἔβινε μονάχη, ὁ θυμὸς τῆς ξεσπῶσε, καὶ στὴ φρένα τῆς καταρῶτανε τὸν Κωσταντῆ κ' ὄλους μακρὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐταρίας, τοὺς «σπυροδρομῆτες», τὸ «ἄιμο κοιμητῆ»!...

Πέρασε τὸ καλοκαῖρι, τὸ χροῖστο με τῆς ξεραγῆθῆς, τὰ κενρνοφύλλιαματα. Ὁ χαμόνας, ποῦ σφραῖζε χιόνια στὰ βουνὰ, ἔβριε μιὰ βραδεῖα καὶ τὸ γέρο κλειδοῦχο στὸ στέρμα.

— Βάσω, δὲν μπορὸ ἄλλο... Πάρε, παιδι μου, τὸ φανάρι, καὶ σὶρε νὰ δῆς τὴ γραμμῆ.

Ἡ Βάσω ἤξερε τὴ δουλειά. Οὔτε πρῶτη φορά ἦταν, οὔτε δεῦτερη, ποῦ θὰ πήγανε ἀπὸ πόδι τοῦ πατέρα της. Τόβρασε ἓνα χαμογῆμ, ὕπερα ἀναρὸ τὸ φανάρι, τὸ πῆρε κ' ἔβγινε.

Κείνη τὴ μέρα εἶχε ξεσπῶσει νεροποντῆ, καὶ τὸ ποτάμι βούιζε θολὸ κάτω ἀπὸ τὸ σπυροῖνο γερῖο, κενρροφόντας στὴ θάλασσα.

Μέσα σὸ κενρὸ βράδι, ἡ Βασίλω περπατοῦσε ἀνάμεσα στῆς ἀράγες σὰ νὰ μὴν εἶχε ψυχῆ, σὰν ὑπονόβωσασα, κ' ὄλο ἔκωσθε ἀτόμη ποῦ δυνατῆ, ἀβίασταχτη, τὴν ἐπιθυμία νὰ πῆση κάτω ἀπὸ γερῖο, νὰ τελειώσῃ τὴ βεσασμένη ζωὴ της... Κοιμημένη μέσα σποὺς θλιβεροῦς τῆς διαλογισῶν, δὲν ἄνοιγε οὔτε τὸ φῆμαρ ποῦ ἀγέρῃ ποῦ πάγωνε τὴν ἐξοχῆ, οὔτε τὸν κενρὸ τῆς νεροσφῆς καὶ τῆς θάλασσας, ποῦ βογγοῦσε κάτω ἀρρησμένη, μελινασμένη...

Ἐπει, πέρασε τὸ γιορῆ κ' ἔβρωσε σὸ «Τραγοπῆθιμα». Ἐδῶ, παρῆπλευρα στὴ γραμμῆ, ἱθῖνονταν τὸ βουνὸ κατακόρφη, σάμπως κομμένο μετὰ μαζῆ, κ' ἔβριζε μαῖωρο τὸν ἴσω του σὰ σίδερα καὶ πὸ κάτω, στὸ χῆος.

Καὶ τότες ἡ Βάσω, αἰχῶντας τὸ φῶς στῆς ἀράγες, εἶδε καὶ στῆθηξε τραυμαμένη: Ἡ μεσημεριανὴ μπόρα εἶχε κῆνει ἐδῶ χαλωῖο. Βράχια εἶχαν κλῆσει ἀπὸ τὸ βουνὸ, εἶχαν ἀκεπάσει τὴ γραμμῆ! Οἱ ἀράγες ἦταν πεταγμένες ὄσω, κενρνορμῆσες σὰν φῆδια, καὶ γυάλιαν στὸ φῶς ποῦ τοὺς ἔβριζε ἡ Βάσω, κοιλῶντας τες ἄλλη, σασπισμένη, μὴν ἔβρωσας τὶ νὰ κῆνη...

Ἡ πρῶτη της σκέψη ἦταν νὰ τρέψῃ στὸ σπίτι, νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν πατέρα της. Μὰ τὴ μορῶσε νὰ κῆνη ὁ γέρος, ἀνημπορὸς ἀνθρώπος; σπείρθηκε πάλι.

Ἐκάθησε σ' ἓνα βράχο καὶ κοίταξε... κοίταξε... Καὶ σὰν—σὰν μιὰ ἰδέα, σερῶνιμη μέσα της σὰ ξεσπῶσασα, χῆιδεπε τὴν ψυχῆ της, μιὰ σκέψη φοβερὴ καὶ γλυκεὰ σὰν περσασμὸς: Σὲ κῆμπος ὥρα θὰ περῶσῃ τὸ τραῖνο... καὶ θῆνα μέσα ἐκεῖνος καὶ μακρὶ του ὁ ἄλλος, ὁ ἀδερφὸς τῆς ἀρρεθωνιαστικῆς του... μμ, αὐτὸς ποῦ χαμογελάει καὶ βάζει τὴ σφρηγῆρα νὰ τὴν ἀναμταῖη... Οἰδοχόντια ἀξένωσασα, δὲ θὰ ἰδοῦν τὸ χαλωῖο τῆς γραμμῆς, παρῆ πῶς πὰ θῆνα ἀργά, δὲ θὰ προστάσῃ νὰ σπασμῆσιν, κ' ἡ μηχανῆ θα χτυπήσῃ σποὺς βράχους, θ' ἀνασπυροπῆσῃ, κ' ὄλο τὸ τραῖνο, ὄλα τὰ βαγόνια θὰ κατακλῆθῶσιν στὸ γερῖο, θὰ φονταῖρον στὴ θάλασσα!...

Ἡ Βασίλω γέλασε δυνατὰ, φραχιστημένη... Μὲ τὴν ψυχῆ βεσασμένη μέσα, ἄβριε τὸ φανάρι κατὰ γῆς καὶ κοίταξε τὴ θάλασσα τόρα... Ἦταν ἡσυχὴ καὶ σταθερὴ στὴ φοβερὴ τῆς ἀπόφραση: Αὐτῆ δὲ θῆκα νε τίποτα. Θῆβριε τὰ πράγματα ν' ἀκολοθῆσιν τὸ δρόμο τους...

Καὶ ἡ ὥρα περνοῦσε, Μαλακωμένη ἡ σκέψη τῆς Βα...

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Ὁ Μικρὸς Χριστὸς. (Τοῦ Ἀντρέα νιέ λα Ρόμιο)

σίως τώρα, αναδρομώς στα περασμένα, και θυμότανε... θυμότανε... τότε πράγματα λησπερά, τότε αγαπημένα... Σε μιά στιγμή, εδω τη μοναξιά της μέσα στην κόσμο, με τα χέρια δεμένα, ανάμεσα στα νεκρολούλουδα... "Όμως γλήγορα σούστηκε η εικόνα αυτή, για να δώσει τη θέση της σε άλλη. Και εδω τον Κοσταντή, όπως την περασμένη άνοιξη, κι αυτή κοντά του, και τ' αεράκι να τους ραϊνή με τ' άνθη της άνοιξης... "Ο νους της Βασιλώς πληνεύονταν, τον έσερν σκλάβο της ή άνοιξη στο γλυκό της τό ρέμα... Κ' έπαιτα άλλες στιγμές, άλλες, από τις όρες της παρθενιάς—άχ, και της αγάπης... Πώς ήταν όλα όρατα τότες, όλα γλυκά. Ένα φιλί στά χείλη, ένα χάρωμα σ' όλο τό κορμί!... Και ή Βάσω έγειρε τό κεφάλι στο στήθος κ' έβλαψε...

"Άξαφνα, πετάχτηκε όρθια, τρέμοντας σύγκοιμη, "Ένα ύποκοφο σφυροκόπημα, ό ρυθμικός χτύπος της μηχανής που έρχόταν, έφτασε στη γυμνωμένη άκοή της. "Άρταζε τό φανάρι και ταραγμένη, όπως ήταν, έπροχώρισε λίγο, λέρ' από τη φοβερή θέση, τό «Τραγοαγίδα»... Μά τό πόδια της δέν την πύγαναν καλά, τρέλιζε, και σκόνησε σέ μιά πέτρα. Τό φανάρι της έπεσε από τό χέρι, κύλησε στο γκαρμό, πάει!...

Τώρα; Τι θα γίνει τώρα, Θεέ μου; τώρα που τό τραίνο όλοένα ζυγώνει, έρχεται τό έπιβατικό τραίνο, και κείνοι ιδέα δέν έχουν, και τρέχουν οι ρόδες, τρέχουν στον κατήφορο, στο χαλασμό, τρέχουν οι ρόδες φέρνοντας τη μηχανή, τα βαγόνια, τις ανθρώπινες ζωές, όλα μαζί, στο γκαρμό και στο θάνατο;!... Τι θα γίνει τώρα; λέει ή Βασιλώ και τρέχει μπροστά σαστισμένη, να προφτάση τό τραίνο, να σταματήσει την κατατροφή... "Άχ, να, να τό προφτάση, να μη γίνει τό κακό... Κι' όλο τρέχει, ανάμεσα στις φάγες, και κοιτάει τα χέρια της στο σκοτάδι, σαν προσέλιη και φωνάζει στα δύο φανάκια που προχωρούν καταπάνω της και φέργουν περάστια σά μάτια θεοιού:

— Σταθήτε!... Σταθήτε!... Σταθήτε!...

Μά ή φωνή της δέν άγροικείται από κανένα, γιατί τίνε πύγει ή έρημιά, τό φύσημα του άνέμου, ό πάρος της θάλασσας... Και ή Βασιλώ, σαστισμένη πιο πολύ, άνίστατη, σκαντάει πάλι, λέφτει άνάμεσα στις φάγες, δέν προφτάνει να σηκωθεί, και τό τραίνο τη φτάνει.

Δέν την είδαν, ένας ύλληγος την άρπαξε, και οι ρόδες πέρασαν επάνω της τυφλές, μοιραίες, όλες οι ρόδες, κι' όλο τό τραίνο, όλες οι ανθρώπινες ζωές κύλησαν επάνω της για να πάν τον κατήφορο, να πέσουν κι' αυτές στο γκαρμό και στο θάνατο.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΕ ΤΟΝ ΕΝΑ ΘΕΑΤΗ

Ο πρόην Σουλτάνος της Τουρκίας 'Αβδούλ Χαμίτ, ήταν μοναχός φίλος της μουσικής και ιδίως των μελοδραμάτων. Τό πάθος του μάλιστα αυτό τον έκανε να ίδρύσθαι ένα πρωτότυπο και άσφαλώς μοναδικό στον κόσμο θέατρο.

Τό θέατρο αυτό του Χαμίτ, στο όποιο έπαιζαν συνήθως ξένοι κοίτες, ήταν πολύ μικρό, κονελίστικο και στολισμένο με έξαιρετική κοιλπέλικα, σύμφωνα με τις οδηγίες του ίδιου. Η άθυνα περιελάμβανε 16 μόνον θέσπεια και ή πλειαία της ήταν χωρίς καθίσματα. Ολόκληρο τό τεχνικό προσωπικό του θεάτρου έσπασματολογείτο από τους άνωτέρους πωλοήους της βασιλικής Αίθλης. Ένας πασάς, π. χ., έπαιζανε την αιλιάα, άλλος έτοιμάζε τις σονιές, τρίτος έκανε τον υποβόλεια, κλπ. Πολλές φορές όμως ή παρουσίασε διεκοπτετο ζευγανά κι' ένας πασάς, βαθύφωνος στην άκοή των ποδιών του, έστευό να είδοποίηση να σταματήσει, επειδή ή Αιτού Μεγαλειότης είχε... κορηφεί! Τό βρόδι της Παρασκευής παιζόντουσαν πάντα μελοδραματικά έργα, τα όποια άρεσαν ύπερβολικά στο Σουλτάνο. Μιά φορά μάλιστα, ό 'Αβδούλ Χαμίτ άπαύτησε να επαναληφθί τό ίδιο μελόδραμα επί τέσσερες φορές για να άπολαύση καλύτερα της μουσικής του. Πιαρ' όλη δέ τη φιλοργία του, ό Χαμίτ δευζόνταν πολύ γενναίοδωρος άέναντι του προσωπικού του θεάτρου του και κατά τις διακομαί των διαλειμάτων είχε διατάξει να παρατίθεται πλουσιότατο κολακείο χάρην των ήθοποιών και των μουσικών.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο βασιλεύς στα Παραπήματα. Τό τσούγκρισμα των κύδων. Ο... ισόθιος έπιλοχίας! Ο Γεώργιος στα Καλλέβρυτα. Ο άμετάδετος δάσκαλος. Ένα ταξείδι στα νησιά. Τό πεντανέστιμο γλυκό. Πώς είσηχθη στ' Ανάκτορα. Πώς γίνεται τό νερό... γάλα!..., κ.τ.λ.

Ο άειμνηστος βασιλεύς Γεώργιος κάθε χρόνο, την ήμέρα του Πάσχα, συνήθιζε να τηγαϊνή στα Παραπήματα και να τσούγκριθαι αργά με τους στρατιώτες.

Κάποια Λοιμωτή έτυχε να γνωρισθί μ' έναν έπιλοχία που ίπηρετούσε επί είκοσι δόλοκληρα χρόνια, με τον ίδιο βαθμό.

— Πόσα χρόνια έχετε όλα—όλα στο στρατό; τον ρώτησε ό βασιλεύς.

— Τριανταπέντε, Μεγαλειότητε, — Λες νάσαι πιο μεγάλος από μένα;

— Κανένας δέν είναι μεγαλύτερος από σάς, Μεγαλειότητε, άπορρώθηκε ό έπιλοχίας, παρεξηγώντας τό νόημα των λόγων του.

— Τότε, έλα να τσούγκρισουμε τ' αργά μας, για να ίδοθιμε ποιος από τους δύο μας είναι πιο γερός...

Ο έπιλοχίας πάσασε με τό πρώτο χτύπημα τό βασιλικό αργό κι' ό άνοχτάκαρος Γεώργιος πρόσθεσε πριν άπομακωνθί:

— Έννοια σου κι' έχεις καρό άόκμα. Θα τό πάρης κάποτε και τό χρυσό γαλιάνο...

***

Σέ κάποια άπ' τις περιουσίες του, ό άειμνηστος Γεώργιος πήγε σ' ένα μακρινό χωριό τό όημο Καλαβρύτων, όπου τον ύποδέχτηκε και τον έφιλοξένησε στο σπίτι του ό δάσκαλος του χωριού.

Μεταξύ των άλλων, επάνω στην κουθένα, ό βασιλεύς ρώτησε τον οικοδεσπότη πόσα χρόνια είχε στην ύπηρεσία και πάσες φορές τον είχαν μεταθέσει κατά τη διάρκεια του δεδασκαλικού σταδίου του.

— Έχω δάσκαλος είκοσιπέντε χρόνια, Μεγαλειότητε, κι' ύπηρετώ σ' αυτό τό χωριό άπόστον διορίσπμα, άπάντησε εκείνος.

— Μπράβο! φώνησε ό βασιλεύς. Και πώς έγινε αυτό τό θαύμα;

— Είπε πολύ καλός στη δουλειά του, Μεγαλειότητε, έξηγήσε παρεμβαίνοντας ό παρσιόφωμενος πρόεδρος της κοινότητος.

— Βλέπετε λοιπόν που κατηγορούν άδικα τους βουλευτές; είπε ό βασιλεύς. Οι καλοί δημόσια ύπάλληλοι δέν φοβούνται κανένα...

***

Άλλοτε πάλι, που ό βασιλεύς περιώδευε στις νήσους Κυκλάδες, κατέλυσε στο σπίτι ενός ατοχού νησιώτη, βατου που πρόσφεραν ένα γλυκόμαμα έγγαυριακά κατασκευής.

Τό γλυκόμαμα αυτό άρεσε τόσο πολύ στον Γεώργιο, ώστε έσπευσε να ρωτήσει άπό τί τό φτιάχνουν.

— Από κολοκύνθια του τόπου μας! του άπάντησε ό οικοδεσπότης. — Ποτέ δέν θα μπορούσα να φανταστώ, είπε ό βασιλεύς, ότι μπορεί να γίνει από κολοκύνθια τέτοιο όφραίο γλυκόμαμα.

Όταν άργότερα ήρθε στην Αθήνα, ό βασιλεύς έγραψε στον γνωμό του νησιώτη να του στείλι μερικά άπ' τα κολοκύνθια που χωροψύ του, καθώς και τη συνταγή της κατασκευής του γλυκούμαματος. Τό γλυκόμαμα αυτό πέρφαιναν στ' Ανάκτορα και τό σερβίριζαν κάθε πρωί στο Γεώργιο μαζί με τον καφέ που...

***

Μιά μέρα ό πρόεδρος των γαλακτοπωλιών έγινε δεκτός σέ άπόρροια εκ μέρους του βασιλεύς, ό οποίος, μεταξύ των άλλων, του είπε:

— Δέν μου λές, κύριε πρόεδρε, τί βάζετε μέσα στο νερό και γίνεται... γάλα;

Μπροστά στην άπρόσπετη αυτή έρώτηση, ό άτυχής γαλατάς έμεινε κόνεκολο.

ΜΙΑ ΣΠΑΝΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Γάλλος συγγραφέας Γουλιός Κλαρετί, σέ ήλικία 12 ετών.

